

Tekeviä käsiä tarvitaan kasvun tueksi

Mika Lintilä, elinkeinoministeri, Suomen hallitus

Lapin matkailu on kasvanut muuta Suomea ja yleensä muita Pohjoismaita nopeammin. Koronapandemia vuonna 2020 keskeytti Lapin matkailun lähes tyystin, mutta isossa kuvassa suunta on hyvä ja työllistävä. Viimeisen vuosikymmenen aikana kansainvälisten asiakkaiden yöpymiset Lapissa ovat kaksinkertaistuneet. Ei ole syytä olettaa, että tämä suunta muuttuisi pysyvästi alenevaan suuntaan.

Vuonna 2019 Lapin matkailuala työllisti peräti 8000 henkilöä, kausityövoima huomioiden. Työvoiman saatavuus on yksi alan kasvun haasteista. Matkailu työllistää monia myös suurten matkailukeskusten ulkopuolella, esimerkiksi Lapin seitsemän kansallispuiston ympäristössä.

Kohtaanto-ongelma ja pula osaavasta työvoimasta riivaa useita aloja. Korona on ollut yllättävä ongelma matkailulle, mutta työvoimapula näyttäytyi kroonisena vaivana jo ennen sitä. Suomeen tarvitaan enemmän työ- ja opiskeluperäistä maahanmuuttoa, jotta yritykset saavat riittävästi tekeviä käsiä. Maahanmuuton vaikutukset kansantaloudelle ja Lapin matkailun tapauksessa suoraan alueelle ovat mittavat.

Ilman riittävää maahanmuuttoa työvoiman saatavuus ja työllisyys huononevat merkittävästi, millä on vaikutusta Suomen taloudelliseen huoltosuhteeseen, työllisten määrään ja kestävyysvajeeseen.

Yhteiskunnan ja työelämän monimuotoisuus lisää Suomen houkuttelevuutta kansainvälisille osaajille ja sijoittajille, sekä vaikuttaa ratkaisevasti Suomessa jo olevien maahanmuuttajien työllisyysasteen paranemiseen.

Kansainvälisempi työympäristö kannustaa kansainvälisiä tutkinnon suorittaneita ja tutkijoita asettumaan Suomeen, ja ehkäisee aivovuotoa. Työperäisen maahanmuuton edistäminen edellyttää pitkäjänteistä eri hallinnonalojen, alueiden, kaupunkien, kuntien, yritysten ja korkeakoulujen tiivistä yhteistyötä.

Hallituksen tavoitteena on vähintään kaksinkertaistaa nykyisen työperäisen maahanmuuton määrä vuoteen 2030 mennessä, jotta kestävyystiekartassa tarvittava vähintään 50 000 työperäisen maahanmuuttajan kokonaislisäys toteutuisi. Vuoden 2030 jälkeen tavoitteena on vähintään 10 000 vuosittainen lisäys.

Uusien ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden määrän tulisi kolminkertaistua 15 000 opiskelijaan vuoteen 2030 mennessä, ja 75 % ulkomaalaisista tulisi työllistyä Suomessa.

Maahanmuuttolainsäädännön ja lupamenettelyjen parantamiseksi huhtikuussa 2020 käynnistettiin laaja poikkihallinnollinen hanke työ- ja opiskeluperustaisten hakemusten lupaprosessin nopeuttamiseksi. Hanke uudistaa prosesseihin liittyvää lainsäädäntöä, menettelytapoja ja verkkojärjestelmiä.

Tavoitteena on saavuttaa kaikkien työ- ja opiskeluperustaisten oleskelulupahakemusten keskimääräiseksi käsittelyajaksi yksi kuukausi. Tämä tavoite on tarkoitus saavuttaa vaiheittain kuluvalle hallituskaudella.

Keväällä 2022 voimaan tuleva uusi lainsäädäntö pidentää opiskelijoiden oleskeluluvan keston koko opintojen ajaksi. Valmistuneiden opiskelijoiden työnhakulupia pidennetään kahteen vuoteen. Asiantuntijoiden ja kasvuyrittäjien sekä heidän perheenjäsentensä ns. ”fast track” - oleskelulupakäytäntö otetaan käyttöön kesällä 2022.

Työelämän ja koko suomalaisen yhteiskunnan moninaisuudella ja syrjimättömyydellä on kriittisen tärkeä merkitys maahanmuuttajien työllistymisen ja Suomen osaavan työvoiman, kansainvälisten opiskelijoiden ja investointien houkuttelemisen kannalta. Yritykset hyötyvät monimuotoisuudesta.

Koronapandemian seuraukset ovat pitkät ja niistä palautuminen vie oman aikansa. Matkailutoimialan näkökulmasta lähiajan suhdanneodotukset ovat merkittävästi paremmat kuin vuosi sitten, mutta valitettavasti vielä ei voida huokaista. Korona tuottaa suurta epävarmuutta ja tulevaisuuden näkymät koetaan yhtä haasteellisina.

Ennen koronaa Suomen matkailuala kasvoi ja kansainvälistyi nopeasti. Ulkomainen matkailukysyntä kasvoi jopa kahdeksan prosenttia vuodessa. Kotimaanmatkailu on ollut kasvavaa koko pandemian ajan. Matkailukysynnän ja -työllisyyden palautuminen ja kasvu ovat riippuvaisia erityisesti ulkomaisen kysynnän elpymisestä.

Pandemian myötä ihmisten arvot, tarpeet ja tottumukset ovat murroksessa ja muokkaavat matkailuun kohdistuvia odotuksia: turvallisuus, elämyksellisyys ja ympäristötietoisuus vahvistuvat. Tarve uusien toimintamallien ja matkailupalveluiden kehittämiseksi kasvaa. Suomella on hyvät mahdollisuudet vastata matkailun muutokseen; työtä kestävä matkailu ja alan digitalisaation edistämiseksi on tehty pitkäjänteisesti ja Suomi turvallisena, ainutlaatuisia luonto- ja kulttuurielämyksiä tarjoavana kohteena kiinnostaa myös ulkomailla.